

Noord-Nederland, zeer kansrijk!

koninklijke
metaalunie

Noord-Nederland, zeer kansrijk!

Hoe ziet Nederland er in 2035 uit? De antwoorden van onze leden, werkgevers en ondernemers in Noord-Nederland, hebben ons geïnspireerd om een duidelijke visie te ontwikkelen voor Noord-Nederland.¹

We richten ons - naast economische groei - op brede welvaart, leefbaarheid in de dorpen en steden, de energietransitie en een gezonde arbeidsmarkt. Het rapport 'Elke regio telt!' toont het belang van krachtige regio's aan. In SER Noord-Nederland²-verband is daarom terecht gesteld dat een eerlijke verdeling van investeringen, betere infrastructuur (Lelylijn, Nedersaksenlijn), versterking van regionale kansenagenda's, samenwerking tussen bedrijven en overheden en goed onderwijs, economische groei en welvaart voor inwoners en bedrijven in Noord-Nederland oplevert.

In onze regio bleven de investeringen achter, terwijl investeringen in Noord-Nederland een uitkomst voor uitdagingen voor de rest van Nederland kunnen zijn. We hebben ruimte, talent en commitment. Nu u een regeerprogramma aan het opstellen bent, brengen we het belang van de juiste investeringen en keuzes voor Noord-Nederland nog eens bij u onder de aandacht.

Uit de budgettaire bijlage hoofdlijnenakkoord blijkt dat investeringen in infrastructuur, energie, woningbouw en onderwijs goed besteed kunnen worden in Noord-Nederland. De ideeën en toekomstige maatregelen van het nieuwe kabinet ondersteunen de energietransitie, bevorderen economische groei en verbeteren de leefbaarheid in onze dorpen en steden.

VNO-NCW MKB Noord treedt regelmatig in overleg met noordelijke vertegenwoordigers van de landelijke brancheverenigingen. Samen met hen hebben we geïnventariseerd waar de kansen liggen voor Nederland in het Noorden en bieden deze aan voor het komende regeerprogramma. Heeft u vragen of wilt u nadere uitleg over specifieke onderwerpen, dan nodigen we u van harte uit om met ons in gesprek te gaan. In de regio of bij u in Den Haag. Wij wensen u veel wijsheid bij het samenstellen van het regeerprogramma.

Met vriendelijke groet,

Sieger Dijkstra
Voorzitter VNO-NCW Noord

Joyce Walstra
Voorzitter MKB Noord

Agnes Mulder
Directeur VNO-NCW MKB Noord

¹ : 'Een nieuw perspectief voor een kansrijke regio.' VNO-NCW MKB Noord 2021

² : <https://www.sernoordnederland.nl/adviezen/ser-noord-nederland-geeft-advies-wat-kan-elke-regio-telt-betekenen-voor-een-sterk-noord-nederland>

Samenvatting

Het rapport 'Elke regio telt!' benadrukt het belang van sterke regio's. SER Noord-Nederland pleit voor eerlijke investeringen, betere infrastructuur (zoals de Lelylijn en Nedersaksenlijn), versterking van regionale kansenagenda's en samenwerking tussen bedrijven en overheden.

Investeringsbehoeften Investerings in infrastructuur, energie, woningbouw en onderwijs zijn essentieel. De regio biedt ruimte, talent en commitment. Uit het hoofdlijnenakkoord blijkt dat deze investeringen goed besteed kunnen worden in Noord-Nederland, wat bijdraagt aan de energietransitie, economische groei en leefbaarheid.

Woningbouw en arbeidsmarkt Noord-Nederland wil minimaal 60.000 woningen bouwen en obstakels zoals stikstofproblematiek moeten dit niet remmen. Dit vereist prioriteit in vergunningverlening en versnelling van bouwprocessen. Investerings uit een budget van 5 miljard euro zijn gerechtvaardigd voor het ontwikkelen van nieuwe woningbouwlocaties. Jong talent kan worden aangetrokken met betaalbare starterswoningen, kwalitatief hoogwaardig onderwijs en meer kansen op de arbeidsmarkt. Om de uitstroom van jongeren te verminderen, is het belangrijk om een gezond ondernemingsklimaat, zekerheid op de arbeidsmarkt en ondersteuning van kleine ondernemers te bevorderen.

Ondernemingsklimaat en leefbaarheid Een gunstig ondernemersklimaat en goede sociale en culturele voorzieningen zijn cruciaal voor sterke gemeenschappen. Lokale bedrijven moeten worden ondersteund met fiscale maatregelen, investeringen in innovatie, werkgelegenheid en verbeterde publieke voorzieningen. Infrastructuurverbeteringen, zoals de Lelylijn en betere spoorverbindingen, zijn essentieel.

Infrastructuur en mobiliteit Investerings in water- en wegennetwerk zijn noodzakelijk om knelpunten aan te pakken en bereikbaarheid te verbeteren. Projecten zoals de Prinses Margrietunnel en sluizen bij Kornwerderzand zijn cruciaal. Regionale verschillen moeten worden meegenomen bij rekeningrijden. Investerings in spoorlijnen, zoals de Lelylijn en Nedersaksenlijn, zijn belangrijk voor een goed functionerend OV-netwerk. Groningen Airport Eelde biedt kansen voor energietransitie, infrastructuur en arbeidsmarkt. Ondersteuning van investeringen in innovaties zoals groene waterstof is noodzakelijk.

Duurzaamheid en circulariteit Noord-Nederland is ideaal voor duurzame, circulaire en bio-based productie. Investerings in pilotprojecten en een brede energiemix zijn essentieel. MKB-ondernemers en inwoners moeten worden ondersteund met subsidies voor verduurzaming. Opleidingsprogramma's moeten de arbeidsmarkt voorbereiden op toekomstige banen in nieuwe sectoren.

Energie-infrastructuur Investerings in de energie-infrastructuur en het oplossen van netcongestie zijn noodzakelijk. Energiehubs op bedrijventerreinen moeten worden ondersteund met maatwerkafspraken en financiële steun. Specifieke subsidies voor verduurzaming van MKB en huishoudens zullen bijdragen aan lagere energiekosten en structurele groei. De expertise van Noord-Nederland op het gebied van energie en watertechnologie kan nationale problemen effectief aanpakken.

Conclusie Noord-Nederland zal met de juiste investeringen en beleid een sleutelrol spelen in de oplossing van regionale en landelijke problemen, zoals woningnood, verduurzaming en mobiliteit. Het regionaal versterken van deze aspecten draagt bij aan de economische en sociale stabiliteit van heel Nederland.

Goed wonen en werken in Noord-Nederland

Stimuleer de bouw en draag bij aan de oplossingen voor de huizencrisis

In Noord-Nederland zijn verschillende woondeals gesloten, waarmee in de komende jaren minimaal 60.000 woningen gebouwd moeten worden. Om de huizencrisis aan te pakken, moeten obstakels zoals onzekerheden op het gebied van stikstof, water en bodem snel worden weggenomen. Dit vereist prioriteit in vergunningverlening en versnelling van bouwprocessen. Meer grond moet beschikbaar worden gesteld voor woningbouw, met aandacht voor water, bodem en landschap. Nieuwe gebieden voor grootschalige woningbouw moeten worden aangewezen, bij voorkeur samen met geschikte infrastructuur. De rijksoverheid moet de regie over vergunningverlening voor mest en stikstof overnemen en problemen samen met provincies en gemeenten oplossen. Juridische en financiële belemmeringen voor coöperatief wonen moeten worden weggenomen om nieuwe woonvormen mogelijk te maken en de coördinerend minister moet de toewijzing van bouwlocaties beheren. Afgesproken is dat een Woontop met relevante stakeholders structureel de woningbouw zal verhogen. Met onze plannen bieden we in Noord-Nederland een deel van de belangrijke oplossing voor landelijke problemen door de woningbouw te versnellen en de leefbaarheid te verbeteren, wat bijdraagt aan de economische en sociale stabiliteit van het hele land.

Uit de budgettaire bijlage van het hoofdlijnenakkoord halen wij voor de regionale aanpak woningbouw verschillende punten die relevant zijn voor het stimuleren van woningbouw en het aanpakken van de huizencrisis in Noord-Nederland. Een meer dan evenredige meerjarige investering uit het budget van 5 miljard euro voor het ontwikkelen van nieuwe woningbouwlocaties vinden we voor Noord-Nederland gerechtvaardigd. Deze middelen kunnen worden ingezet om de bouw van minimaal 60.000 woningen in Noord-Nederland te ondersteunen. Uiteraard zien we een combinatie met de Regionale aanpak infrastructuur voor woningbouw zodat infrastructuur rondom nieuwe woongebieden, wordt verbeterd. Zo kunnen bouwprocessen worden versneld en kan de leefbaarheid verbeteren.

Investeer in het jong talent van Noord-Nederland met betaalbare starterswoningen, kwalitatief hoogwaardig onderwijs en meer kansen op de arbeidsmarkt

De uitstroom van jongeren en talent uit Noord-Nederland is, met ongeveer per saldo een kwart dat vertrekt na studie vanwege betere perspectieven elders, een gemiste kans. Om dit tegen te gaan en een gezonde generatiesamenstelling en sterke arbeidsmarkt te behouden, zijn meer inspanningen en investeringen nodig. Dit omvat de landelijke bouw van jaarlijks 100.000 woningen, waaronder betaalbare starterswoningen, en het herbestemmen van bestaande gebouwen.

De arbeidsmarkt kan worden versterkt door het ondernemingsklimaat voor bedrijven te verbeteren, de zekerheid op de arbeidsmarkt te verhogen, en kleine ondernemers te ondersteunen. Regionale investeringen moeten worden gericht op infrastructuurverbeteringen en strategische investeringsagenda's. Internationale talentwerving moet selectief zijn, gericht op opleidingen met arbeidsmarkttekorten, met versterkte inburgering en integratie van internationale talenten. Noord-Nederland kan een sleutelrol spelen in het oplossen van landelijke problemen door het bieden van ruimte voor woningbouw en economische activiteiten, waardoor de druk op dichtbevolkte gebieden afneemt en een evenwichtige spreiding van de bevolkingsgroei en economische ontwikkeling mogelijk wordt. Met name voor Noord-Nederland achten wij het van belang dat de investeringen in het onderwijs minimaal op peil blijven.

Bevorder het ondernemingsklimaat en de leefbaarheid in dorpen en steden

De combinatie van een bruisende lokale economie met goede sociale en culturele voorzieningen creëert sterke gemeenschappen en bevordert de leefbaarheid en brede welvaart. Daarom is het behoud en het stimuleren van deze voorzieningen van groot belang, vooral in de regio. Bied noordelijke gemeenten en provincies voldoende middelen om deze lokale ontwikkelingen krachtig te kunnen ondersteunen. Om goed wonen en werken in Noord-Nederland te bevorderen, moeten economische, sociale en infrastructurele initiatieven worden gecombineerd. Dit omvat ondersteuning van lokale bedrijven door fiscale maatregelen en investeringen in innovatie, bevordering van werkgelegenheid, en verbeterde publieke voorzieningen zoals gezondheidszorg en onderwijs. Lokale culturele initiatieven en evenementen moeten worden ondersteund om het gemeenschapsgevoel te versterken. Infrastructuurverbeteringen, zoals de aanleg van de Lelylijn en betere spoorverbindingen, evenals versnelling van woningbouw, zijn essentieel.

- Regionale aanpak woningbouw met een aanzienlijk bedrag uit de investering van 5 miljard euro voor het ontwikkelen van nieuwe woningbouwlocaties kunnen jonge talenten geholpen worden in de regio Noord-Nederland te komen wonen.
- Verbeter het ondernemingsklimaat voor bedrijven en verhoog zekerheid en duidelijkheid op de arbeidsmarkt. Gebruik hiervoor de gereserveerde middelen voor structurele lastenverlichting en investeringen.
- Blijf investeringen in infrastructuur, de fysieke verbindingen binnen en met de regio. Goede wegen, goede spoorlijnen en goed OV zorgen voor de ontsluiting van nieuwe woningbouwlocaties.

Geef ruimte aan de werkgevers en ondernemers

Robuuste regio's creëren een welvarend land en het hoofdlijnenakkoord biedt werkgevers en ondernemers ruimte en faciliteiten om in de regio te groeien. Door processen en procedures voor ondernemers te vereenvoudigen verbetert zonder al te veel kosten het ondernemersklimaat. Het zou zelfs middelen besparen die bijvoorbeeld naar de samenwerking tussen bedrijven en kennisinstellingen kunnen gaan om innovatie te stimuleren en onderwijs te bevorderen dat aansluit bij een duurzame arbeidsmarkt.

We vragen om ondernemers te helpen met vriendelijke fiscale maatregelen en vermindering van regeldruk zodat zij kunnen investeren in hun dorp of regio in Noord-Nederland

Het MKB, dat meer dan 95% van de Nederlandse bedrijven vertegenwoordigt, speelt een cruciale rol in de noordelijke economie. MKB-ers werken aan maatschappelijke oplossingen in hun eigen omgeving zoals woningbouw, verduurzaming en klimaatverbetering. Zij creëren werkgelegenheid, vooruitgang en welvaart. Daarom is het essentieel om te blijven investeren in een gunstig ondernemersklimaat waarin ondernemers niet gehinderd worden door overmatige regeldruk.

- Vereenvoudig procedures en regelgeving om ondernemers te ondersteunen en zorg voor een meetbare netto regeldrukreductie voor het mkb.
- Vermindering van regeldruk en vereenvoudig procedures en regelgeving om ondernemers meer ruimte te geven voor groei en innovatie.
- Zet de MKB-Toets structureel in op uitvoerbaarheid van regels in de ondernemerspraktijk en zet het MKB-Indicatorprogramma regeldruk voort en gebruik de aangedragen uitkomsten en oplossingsrichtingen.

Noord-Nederland goed bereikbaar

Investeer evenredig in ons water- en wegennetwerk, met oog op onderhoud én aanleg. Houd bij rekeningrijden rekening met afstanden in de regio.

Om de knelpunten in de infrastructuur aan te pakken en de bereikbaarheid in Noord-Nederland te verbeteren, moeten de urgente aangepakt en afgemaakt worden. Knelpunten zoals de Prinses Margrietunnel A7 bij Sneek, de sluizen bij Kornwerderzand, de ontwikkeling van de N33 met een aquaduct bij Appingedam en de verbetering van het verkeersplein N34/N33 bij Gieten, zullen ons een stap verder helpen. Hiermee verbetert de doorstroming van het verkeer en dit stimuleert economische toekomstige groei.

Daarnaast is het nodig om in de plannen voor rekening te houden met regionale verschillen. In het Noorden (en in andere regio's) zijn de geografische afstanden immers groter, waardoor inwoners en bedrijven in onze regio opgezaald worden met onevenredig hoge kosten.

Investeer in de aanleg van belangrijke spoorlijnen

De auto en het openbaar vervoer verbindt onze inwoners met de rest van de regio en Nederland. We onderstrepen dat de vershraling van het OV-netwerk zo snel mogelijk moet worden gestopt om de bereikbaarheid van wonen, werken en leren te waarborgen. Verregaande investeringen in het spoor zijn noodzakelijk, vooral voor de realisatie van de Lelylijn en de volledige Nedersaksenlijn, en voor het aanpakken van de kwetsbare flessenhals bij Meppel. Het investeren in het behoud van busverbindingen en de aanleg van belangrijke spoorlijnen is cruciaal.

We ondersteunen de oproep van de SER Noord Nederland om met regio-specifieke subsidies en uitgebreide regiodeals langjarig steun te bieden. Door versterking van de regio, kan Noord-Nederland ook een belangrijke bijdrage leveren aan de oplossing van landelijke problemen zoals de woningnood, de verduurzaming van de economie en de mobiliteit. Door nieuwe mogelijkheden te creëren voor vestiging en groei buiten de overvolle Randstad helpen we elkaar. Projecten kunnen worden gefinancierd met middelen uit de meerjarige investeringsagenda voor mobiliteit, die is opgenomen in het hoofdlijnenakkoord of bijvoorbeeld met de Regionale aanpak infrastructuur voor woningbouw.

Hogere landelijke inzet voor Groningen Airport Eelde

Groningen Airport Eelde is essentieel voor Noord-Nederland en biedt aanzienlijke kansen op het gebied van energietransitie, infrastructuur, mobiliteit en de arbeidsmarkt. Het behoud van het internationale karakter van de luchthaven stimuleert het ondernemingsklimaat voor internationaal georiënteerde bedrijven. Als koploper in duurzaam vliegen met elektrische en waterstofvliegtuigen draagt de luchthaven bij aan de energietransitie. Groningen Airport Eelde kan het netwerk van Schiphol versterken en met stillere en schonere vliegtuigen als voorbeeld dienen. Ondersteuning van de investeringen in innovaties zoals groene waterstof zijn nodig voor de verduurzaming van de luchthaven. Bovendien zal het verbeteren van de wegen en het busvervoer tussen dorpskernen op het platteland de bereikbaarheid van de luchthaven versterken. Deze ontwikkelingen in Noord-Nederland kunnen landelijke problemen verlichten en zorgen voor een sterkere economische positie van het hele land.

- Investeer in de aanleg en verbetering van cruciale infrastructuurprojecten zoals de N33, Lelylijn, Nedersaksenlijn, sluzen Kornwerderzand en Prinses Margrietunnel.
- Ondersteun bedrijven in de overgang naar duurzame technologieën en energievormen, zoals groene waterstof en elektrisch rijden, varen en vliegen.
- Voorkom hogere transportkosten en voer rekeningrijden pas in als het eerlijk kan en alternatieven zoals OV echt in de regio goed werken.
- Verhoog de betrouwbaarheid en frequentie van verbindingen tussen dorpskernen om de logistiek en mobiliteit van werknemers, stagiaires en scholieren te verbeteren.

Noord-Nederland heeft ruimte voor duurzaamheid en circulariteit

Roep het Noorden uit tot regio voor de energietransitie en circulair ondernemen, zet in op een brede energiemix en steun voor pilotprojecten

Noord-Nederland heeft de ideale mix voor duurzame, circulaire en bio-based productie en is klaar om de energietransitie te leiden. Het is essentieel om de regio met haar ruimte uit te dagen en te investeren in circulariteit en een brede energiemix. Met de stimulans van pilotprojecten voor zowel bedrijven als inwoners zal de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen en de ecologische voetafdruk te verkleinen. Maatregelen uit het hoofdlijnenakkoord zoals specifieke regiodeals met bedrijfsleven, kennisinstellingen en decentrale overheden, het gebruik van het Klimaatfonds voor innovaties zoals CCS en groene waterstof, en het ontwikkelen van beleid voor een diverse energiemix, passen bij Noord-Nederland.

Ook is het belangrijk om ondernemers binnen het MKB en inwoners te ondersteunen met subsidies voor verduurzaming, pilotprojecten te faciliteren, netcongestie op te lossen en de energie-infrastructuur te verbeteren. Zij zijn nog niet klaar. We gaan ook graag verder met specifieke opleidingsprogramma's om de arbeidsmarkt genoeg voor te bereiden op toekomstige banen in nieuwe bedrijven en sectoren. Indien dit uw beleid wordt, zal het bijdragen aan economische groei, werkgelegenheid en welvaart van de regio.

Uit de budgettaire bijlage hoofdlijnenakkoord van het hoofdlijnenakkoord van het huidige kabinet blijkt dat er middelen beschikbaar komen voor technologische vernieuwingen, waaronder CCS en ook (groene) waterstof. Ook zijn er initiatieven mogelijk die gericht zijn op samenwerking met het bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden om investeringen in verscheidende energiebronnen te bevorderen. In Noord-Nederland hebben onze bedrijven al jaren ervaring in allerlei energiebronnen, dus middelen worden hier goed besteed. Iedere ondersteuning en investeringen in de energie-infrastructuur en het aanpakken van netcongestie moedigen we aan, want dit remt onze groei.

Versterk het net om de grotere vraag naar elektriciteit op te vangen en netcongestie tegen te gaan of bied ruimte aan lokale alternatieven

Om netcongestie en de beperkingen in het elektriciteitsnetwerk in Noord-Nederland aan te pakken, zijn investeringen op korte termijn noodzakelijk. Prioriteit wordt gegeven aan het oplossen van netcongestie met regie vanuit het kabinet. Maak maatwerk mogelijk voor samenwerking op bedrijventerreinen die ook het netwerk kunnen ontlasten of verdelen. Daarvoor is stimuleren en aanpassen van regelgeving nodig om oplossingen die er zijn ook, echt mogelijk maken.

Energiehubs op bedrijventerreinen worden in het hoofdlijnenakkoord niet specifiek genoemd, daarom roepen we op deze initiatieven met maatwerkafspraken en financiële steun te ondersteunen in het komende regeerprogramma. Ruimte, fysiek en juridisch, voor innovatieve aanpak zal bijdragen aan economische groei, werkgelegenheid en de algehele duurzaamheid van de regio.

Uit de budgettaire bijlage hoofdlijnenakkoord blijkt dat investeringen in de verbetering van de energie-infrastructuur en het oplossen van netcongestie moeten bijdragen aan de versterking van het hoog-, midden- en laagspanningsnet in Noord-Nederland. En specifieke subsidies voor verduurzaming van MKB en huishoudens zullen helpen om onze bedrijven en inwoners financieel te ondersteunen, waardoor energiekosten dalen, bestaanszekerheid stijgt en structurele groei wordt gestimuleerd. Door de specifieke expertise van Noord-Nederland op het gebied van verschillende vormen van energie, watertechnologie en ruimte in te zetten, kunnen nationale problemen zoals klimaatverandering, betaalbare en betrouwbare energie en effectief van water worden aangepakt.

- Ondersteun bij energietransitie en bied financiële steun en maatwerkafspraken aan bedrijven voor het verduurzamen van bedrijfspanden en het oplossen van netcongestie.
- Investeren in innovatie en technologie door investeringsfondsen voor duurzame en circulaire productiemethoden, zoals (groene) waterstof, elektrificatie en CCS.
- Investeer in energie-infrastructuur en geef prioriteit aan nieuwe aansluitingen op het elektriciteitsnetwerk om snelle aansluiting van nieuwe energieprojecten mogelijk te maken.

VNO-NCW MKB Noord

Van der Hoopstraat 4

9716 JM Groningen

📞 (050) 534 38 44

✉ info@vnoncw-mkbnoord.nl

🌐 www.vnoncw-mkbnoord.nl

